

Posudek bakalářské práce Jana Vostrčila:

KSČ na cestě do ilegality

(posudek vedoucího práce)

Práce Jana Vostrčila kombinuje popis obecného vývoje s rozбором specifických otázek změny forem politické práce Komunistické strany Československa ve 30. letech 20. stol. Na jedné straně tak vychází z obecně známého vývoje směřování meziválečného Československa, zejména pak s ohledem na rozvoj a vnímání krajně levicového stranického spektra z pohledu vládních garnitur. V samostatné části autor navazuje rozбором postupů a forem poloilegálních aktivit politických složek komunistické strany, jimiž tyto reagovaly na narůstající represivní tlak.

Tak jak je celá práce strukturovaná do dvou částí, je možno rovněž rozdělit jejich hodnocení. Zejména popisné části obecného vývoje trpí nesoustavností a nepřehledností. Příčinu spatřuji ve stylistické a argumentační nejistotě autora. Co se týče stylu práce, ne vždy se Vostrčilovi daří volit adekvátní prostředky pro vyjádření svých postojů a charakteristik. Tak např. popis procesu oslabování KSČ: „Jednalo se na jedné straně o důsledek radikalizace nálad uvnitř KSČ, kdy bolševizace strany odlákala[sic!, autor má na mysli odradila] část voličstva a oslabila tak pozice jeho levého kraje systému.“ (s. 15) Na jiném místě charakteristika autoritativní demokracie jako „odklonu od nejidealističtější idey parlamentní demokracie“. (s. 18) Vedle těchto pojmových lapsů či nepřesností, jsou to problémy koncepčního rázu. Po konstatování tiskové praxe cenzurních zásahů vůči Rudému právu v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 1934 autor navázal odstavcem, který měl logicky představovat přechod k analytickému vyústění úvahy. Namísto toho však přichází pasáž následujícího znění: „To vše mělo za následek vcelku absurdní situaci, kdy SSSR se začal obracet do Evropy ... což fakticky znamenalo uznání tohoto státu na mezinárodní úrovni a částečné vystoupení z izolace. KSČ se tak podařil pravý opak, již z tak ohrožené pozice se dostala do ještě svízelnější situace, kdy čelní představitelé jsou nuceni odejít do ilegality nebo do SSSR.“ (s. 26) Slabiny těchto pasáží spatřuji právě v nepřehledném řetězení faktů a dat, které budí dojem, že se autor nedostatečně orientuje ve sledované problematice. Nejistotu násobí komplikované vnímání (a snaha o prezentaci) KSČ v různých vztahových polích – čs. stranický a parlamentní systém X KSČ; KSČ a její vlastní vnitřní pnutí; KSČ x Kominternu; KSČ x KSSS –, kdy autor přebíhá mezi jednotlivými úrovněmi vztahů mnohdy bez vnitřního logického provázání výkladu. Výsledkem jsou obtížně pochopitelné větné (a argumentační či výkladové) konstrukce, typu: „Moskevské procesy, které výrazným způsobem utvářely vnitřní tlak na jednotlivé komunistické strany, aby se vyrovnaly s tímto „vnitřním nepřítelem“. Tímto nepřítelem byl samozřejmě trockismus.“ (s. 28)

Poněkud jiný obrázek nabízí ovšem přechod k samotnému jádru práce, strukturální analýze projevů změny strategie strany, ocitnuvší se pod tlakem, která hledá nové formy politické práce v poloilegální činnosti a připravuje se na jejich další prohloubení a zdokonalení v případně nezbytné činnosti ilegální. Tyto pasáže vykazují systematickou přípravu, a to jak při četbě dobového tisku, tak i díky přiměřenému archivnímu výzkumu. Jednotlivé formy alternativní politické práce jsou dostatečně dobře a přehledně popsány, strukturovány a zhodnoceny. Nedostatek formálního rázu spatřuji v neúplných odkazech na primární texty, kdy například novinové články jsou dokládány jen odkazem na titul a rok vydání, což neumožňuje jejich prověření.

Celkově tak lze práci hodnotit jako nevyrovnanou a zejména v popisných pasážích poněkud uspěchanou. Je to škoda, neboť v jejím průběhu autor prokázal, že přípravě věnoval dost času a rovněž jeho schopnost detailního rozboru klíčových otázek tématu je průkazná. Bohužel však soustředění na práci neprokazuje v průběhu celého textu.

S přihlédnutím k výše konstatovanému doporučuji práci připustit k obhajobě a její hodnocení ustanovit v závislosti na průběhu obhajoby pouze v rozpětí prospěl dobře – neprospěl.

V Hýskově, 27. 8. 2015

posudek vypracoval:
prof. Vratislav Doubek, Dr.